

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет економіки та управління
Кафедра управління

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної та навчальної роботи

О.Б.Жильцов

2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОД.13 АУДИТ ТА ОЦІНЮВАННЯ В УПРАВЛІННІ
ЗАКЛАДУ ОСВІТИ
(повна назва навчальної дисципліни за навчальним планом)
для здобувачів вищої освіти

спеціальність

073 Менеджмент

(шифр і назва спеціальності)

освітнього рівня

магістр

(назва освітнього рівня, ОКР)

освітньої програми

073.00.03 Управління закладом освіти (за рівнями)

(шифр і назва освітньої програми)

Київ – 2022

Розробник:

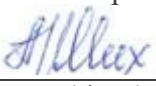
Панченко Алла Гнатівна, кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри управління Факультету економіки та управління Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач:

Панченко Алла Гнатівна, кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри управління Факультету економіки та управління Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто та узгоджено на засіданні кафедри управління

Протокол № 11 від 01.09.2022 р.

Завідувач кафедри (Алла МИХАЦЬКА)
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми Управління закладом освіти (за рівнями))
(назва освітньої програми)

01.09. 2022 р.

Керівник освітньої програми (Валентина ГЛАДКОВА)
(підпис)

Робочу програму перевірено
___. ___. 20__ р.

Заступник декана факультету

з науково-методичної та навчальної роботи (Оксана КАЗАК)
(підпис)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) (_____ (ПІБ)), « _____ » _____ 20__ р., протокол № _____

ЗМІСТ

1.	Опис навчальної дисципліни	4
2.	Мета та завдання навчальної дисципліни.....	4
3.	Результати навчання за дисципліною	5
4.	Структура навчальної дисципліни	5
5.	Програма навчальної дисципліни	6
6.	Контроль навчальних досягнень	11
7.	Навчально-методична карта дисципліни «Аудит та оцінювання в управлінні закладом освіти»	14
8.	Рекомендовані джерела	15

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни		обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання		українська
Загальний обсяг кредитів / годин		4 / 120
Курс		1
Семестр		2
Кількість змістових модулів з розподілом:		2
Обсяг кредитів		4
Обсяг годин, в тому числі:		120
Аудиторні		16
Модульний контроль		8
Семестровий контроль		-
Самостійна робота		96
Форма семестрового контролю		залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вивчення дисципліни «Аудит та оцінювання в управлінні закладом освіти» передбачає формування професійних компетентностей майбутніх керівників щодо ефективного застосування технологій освітніх вимірювань та управління якістю освіти на інституційному рівні; забезпечення інструментарієм для проведення аудиту та оцінювання в закладі освіти.

Знання з аудиту та оцінювання покликані забезпечувати вимірювання (порівнювання із стандартами та за певними критеріями) освітніх програм, результатів діяльності закладу освіти.

Мета викладання дисципліни «Аудит та оцінювання в управлінні закладом освіти» – забезпечення поглибленої теоретичної підготовки фахівця-управлінця щодо розуміння особливостей проведення інституційного аудиту; сприяння формуванню знань, умінь і навичок з його проведення; розвиток професійної компетентності управлінця щодо застосування інструментарію оцінювання діяльності закладу освіти.

Завдання вивчення дисципліни – застосовувати теоретичні знання для виявлення проблемних ситуацій в закладі освіти; визначати системи показників та розробляти інструментарій для проведення аудиту на інституційному рівні; здійснювати оцінювання освітнього процесу; формувати основні освітні проблеми як об'єкти моніторингу для прийняття управлінських рішень та сформуванню загальні та фахові компетентності, що наведені в таблиці.

	ЗК1 – Здатність проведення досліджень на відповідному рівні
Загальні	ЗК3 – Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій

компетентності (ЗК)	ЗК4 – Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	СК3 – Здатність до саморозвитку, навчання впродовж життя та ефективного самоменеджменту
	СК4 – Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації (закладу освіти)
	СК5 – Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління
	СК7 – Здатність розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Програмні результати навчання дисципліни «Аудит та оцінювання в управлінні закладом освіти» надані в нижченаведеній таблиці.

ПРН1 – Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління у непередбачуваних умовах
ПРН4 – Обґрунтовувати та управляти проектами, генерувати підприємницькі ідеї
ПРН5 – Планувати діяльність організації (закладу освіти) в стратегічному та тактичному розрізах
ПРН7 – Організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин заочна форма					
	Усього го	у тому числі				
		л	се м	пр	лаб	м.к.
Змістовий модуль 1. Інституційний аудит закладу освіти						
Тема 1.1. Теоретичні основи інституційного аудиту в управлінні закладом освіти	14	2				12
Тема 1.2. Моніторинг та оцінювання як внутрішній аудит діяльності закладу освіти	14	2				12
Тема 1.3. Основне призначення й можливості інституційного аудиту результатів освітньої діяльності	16		2		2	12
Тема 1.4. Застосування інформації за результатами моніторингу для вироблення	16			2	2	12

управлінського рішення на інституційному рівні							
Усього за змістовим модулем 1:	60	4	2	2	-	4	48
Змістовий модуль 2 Оцінювання діяльності закладу освіти							
Тема 2.1. Процес оцінювання та самооцінювання в українській та зарубіжній освітній практиці		2					
Тема 2.2. Сучасні підходи до оцінювання професійної діяльності педагогів		2					
Тема 2.3. Використання інструментів оцінювання діяльності закладу на інституційному рівні				2		2	
Тема 2.4. Діагностика як метод атестації: завдання, методи, інструменти			2			2	
Усього за змістовим модулем 2:	60	4	2	2	-	4	48
Контрольне випробування – залік							
Усього годин	120	8	4	4	-	8	96

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ІНСТИТУЦІЙНИЙ АУДИТ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

Тема 1.1. Теоретичні основи інституційного аудиту в управлінні закладом освіти **Лекція (2 год.)**

Сутність аудиту як комплексної зовнішньої перевірки та оцінювання освітніх та управлінських процесів закладу освіти, задля ефективної діяльності та сталого розвитку.

Нормативно-правові акти забезпечення аудиту: документи про освіту, вимоги законодавства, ліцензійні умови. Особливості проведення аудиту на відповідному рівні освіти.

Умови проведення інституційного аудиту органами управління. Інституційна акредитація. Громадська акредитація. Оприлюднення результатів аудиту.

Зовнішнє незалежне оцінювання як державна форма оцінювання результатів навчання.

Принципи, процедура, форми та порядок проведення ЗНО (окрім ЗДО)

Основні поняття теми: акредитація; аудит; громадська акредитація; інституційна акредитація; інституційний аудит; зовнішнє незалежне оцінювання; комплексна перевірка; оцінювання; перевірка.

Тема 1.2. Моніторинг та оцінювання як внутрішній аудит діяльності закладу освіти **Лекція 2.**

Моніторинг якості освітнього процесу в закладі. Внутрішній та зовнішній моніторинг.

Порядок, види та форми проведення моніторингу в закладі освіти.

Український та зарубіжний досвід проведення моніторингових досліджень в системі загальної середньої, дошкільної та позашкільної освіти.

Моніторинг як інструмент управління якістю освіти. Моніторинг як інформаційна база системи управління ЗО. Об'єкти моніторингових досліджень в практиці діяльності ЗО.

Контроль як функція управління, вид внутрішнього аудиту діяльності закладу. Форми та методи контролю за освітнім процесом. Використання результатів контролю для прийняття управлінських рішень

Основні поняття теми: аудит; внутрішній моніторинг; зовнішній моніторинг; інструмент управління; контроль; моніторинг; освітній процес; управлінське рішення

Тема 1.3. Основне призначення й можливості інституційного аудиту результатів освітньої діяльності

Семінарське заняття 1. (2 год.)

Метод навчання: тематична групова дискусія

Питання для обговорення:

1. Система забезпечення якості освіти.
2. Процедура забезпечення якості освіти.
3. Оцінювання в системі дошкільної, загальної середньої, позашкільної освіти.
4. Незалежні установи оцінювання та забезпечення якості освіти.
5. Аудит освітньої програми.
6. Інституційний аудит як комплексна перевірка.
7. Процедури, форми та порядок проведення ЗНО.

Рекомендація. Оберіть одне із питань, обговоріть у малій групі та узгоджену позицію надішліть в систему Moodle.

Тема 1.4. Застосування інформації за результатами моніторингу для вироблення управлінського рішення на інституційному рівні

Практичне заняття 1. (2 год)

Метод навчання : робота в парах, малих групах, колективне обговорення

Питання для обговорення

1. Моніторинг якості освітнього процесу в закладі освіти.
2. Технологія прийняття управлінського рішення на основі моніторингових досліджень.
3. Оформлення документів результатів контролю в закладі освіти.
4. Розробити програму здійснення моніторингу в закладі освіти.

Практичне виконання завдання:

1. На аркушах для нотаток запишіть індивідуально по:
 - 2 відмінні ознаки моніторингу від управлінської інформації;
 - 2 характерні ознаки управлінської інформації;
 - 2 особливості застосування результатів моніторингу в управлінській діяльності

2. Обговоріть отримані результати з колегами своєї групи, узгодьте позиції та узагальніть думки

Рекомендація. Оформіть узгоджену позицію вашої групи за допомогою форми звітності, що пропонується та надішліть в систему Moodle

Відмінні ознаки моніторингу	Характерні ознаки управлінської інформації	Особливості застосування результатів моніторингу в управлінській діяльності

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

ОЦІНЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

Тема 2.1. Процес оцінювання та самооцінювання в українській та зарубіжній освітній практиці

Лекція 3. (2 год.)

Аспекти забезпечення якості освіти у Фінляндії, Швейцарії, Польщі та Україні. Розвиток освіти в Україні у 1991-2021 рр: деякі аспекти забезпечення оцінювання якості освітнього процесу.

Оцінювання: дефініції, різновиди, процедура. Процес оцінювання: планування, проектування, методи збору даних, методи аналізу даних, оформлення результатів.

Самооцінювання в управлінні закладом освіти. Самооцінювання в діяльності керівника закладу освіти (навіщо?, чому?, запровадження змін).

Самооцінювання в роботі педагога: індивідуальна, взаємна зворотна інформація.

Управління самооцінюванням як проектом. Метаоцінювання як якість оцінювання.

Основні поняття теми: інформація; метаоцінювання; освітній процес; оцінювання; самооцінювання; управління; управління оцінюванням проекту; проект; якість освітнього процесу.

Тема 2.2. Сучасні підходи до оцінювання професійної діяльності педагогів

Лекція 4. (2 год.)

Сутність оцінювання професійної діяльності педагогів у системі дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти.

Атестація педагогічних працівників як система заходів спрямована на комплексне оцінювання професійної діяльності. Нормативно-правова база щодо атестації.

Процедура проведення атестації. Оформлення документів за результатами атестації.

Сучасні підходи до атестації: сертифікація педагогічних працівників як зовнішнє оцінювання професійних компетентностей педагогічного працівника; стажування; дуальна освіта. Процедура сертифікації педагогічних працівників.

Основні поняття теми: атестація; атестація педагогічних працівників; професійна діяльність педагога; сертифікація педагогічних працівників; сучасні підходи до атестації

Тема 2.3. Використання інструментів оцінювання діяльності закладу на інституційному рівні

Практичне заняття 2. (2 год)

Метод навчання : робота в парах, малих групах, колективне обговорення

Питання для обговорення

1. Система забезпечення якості діяльності органів управління, що здійснюють зовнішній аудит діяльності закладів освіти.
2. Процедури проведення аудиту.
3. Ресурси для забезпечення аудиту та оцінювання.
4. Використання сервісів Google для оцінювання на інституційному рівні.

Практичне виконання завдання:

На основі власного досвіду визначити ресурси забезпечення оцінювання у Вашому ЗО та надіслати виконане завдання у систему MOODLE

Тема 4.4. Діагностика як метод атестації: завдання, методи, інструменти.

Семінарське заняття 2 (2 год.)

Метод навчання: тематична групова дискусія

Питання для обговорення:

1. Основне призначення і можливості діагностики результатів освітньої діяльності.
2. Сутність педагогічної діагностики.
3. Педагогічна діагностика як інструмент управління та адміністративного контролю.
4. Методи діагностики результатів освітнього процесу.
5. Діагностика професійних компетентностей педагогічних працівників.
6. Процедура проведення діагностики у закладі освіти.
7. Розроблення програми атестації професійної діяльності педагогічних працівників.

Рекомендація. Оберіть одне із питань, обговоріть у малій групі та узгоджену позицію надішліть в систему Moodle

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	2	2
Відвідування семінарських занять	1	1	1	1	1
Відвідування практичних занять	1	1	1	1	1
Робота на семінарському занятті	10	1	10	1	10
Робота на практичному занятті	10	1	10	1	10
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	Непередбачено навчальним планом			
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	2	50	2	50
Виконання ІНДЗ	30	Непередбачено навчальним планом			
Разом		10	84	10	84
Загальна кількість балів – 168					
Розрахунок коефіцієнта $168:100 = 1,68$					

Критерії оцінювання практичного заняття

Максимальна кількість балів – 10 балів + 1 бал за присутність

8-10 балів – відмінний рівень виконання з можливими незначними недоліками
5-7 бали – в цілому добрий рівень виконання з незначною кількістю помилок
3-4 бали – посередній рівень знань виконання із значною кількістю недоліків
2 бали – мінімально можливий допустимий рівень виконання (1 бал за присутність)

Форма підготовки та проведення: усна чи письмова відповідь студента/студентки під час аудиторного заняття.

Критерії оцінювання семінарського заняття

Максимальна кількість балів – 10 балів + 1 бал за присутність

8-10 балів – оволодіння теоретичним матеріалом та уміння використати отримані знання для виконання запропонованого завдання, показані шляхи розв'язання ситуацій, що містять ці завдання
5-7 балів – засвоєння теоретичного матеріалу, усвідомлене застосування знань для розв'язання практичних завдань, за наявності ряду помилок або неточностей, що в цілому дозволяє зробити висновок, що завдання виконано
3-4 бали – посередній рівень знань виконання із значною кількістю недоліків
2 бали – мінімально можливий допустимий рівень виконання (1 бал за присутність)

Форма підготовки та проведення: усна чи письмова відповідь студента/студентки під час аудиторного заняття

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Самостійна робота студента передбачає виконання контрольних робіт за відповідними темами. Максимальна оцінка за виконання контрольної роботи – 5 балів

Теми курсу	Завдання для самостійної роботи	Максимальна кількість балів за 1 виконане завдання
Змістовий модуль 1		
Інституційний аудит в управлінні закладом освіти	Контрольна робота 1 На основі власного досвіду описати специфіку організації внутрішнього оцінювання в вашому закладі освіти в сучасних умовах	5
	Контрольна робота 2 На основі нормативно-правових актів описати проведення інституційного аудиту як комплексної перевірки	5
Змістовий модуль 2		
Оцінювання діяльності закладу освіти	Контрольна робота 3 На основі власного досвіду розробити алгоритм конструювання інструментів для вимірювання результатів освітнього процесу	5
	Контрольна робота 4 На основі власного досвіду зазначити напрями використання результатів оцінювання для прийняття управлінських рішень	5

Критерії оцінювання контрольної роботи:

Кількість балів	Оцінка
5	Обґрунтована актуальність, зроблений аналіз різних точок зору на виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності, під час аналізу зроблені самостійні висновки; тема розкрита повністю
4	Визначено завдання щодо запропонованої теми, але не достатньо обґрунтовано її актуальність, зроблений короткий аналіз різних точок зору на проблему, сформульовані висновки, тема розкрита достатньо повно
3	Не обґрунтовано актуальність проблеми, висновки не чіткі. Наявні певні неточності у викладенні матеріалу
2	Наявні неточності у викладі матеріалу, відсутні логічна послідовність у судженнях, є недоліки в оформленні
1	Тема розкрита лише частково; допущені фактичні помилки в змісті роботи

6.3. *Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання*

Модульний контроль здійснюється наприкінці вивчення кожного змістового модуля у формі виконання контрольної роботи, що проводиться у вигляді тестування. МКР містить 25 тестів. Максимальна оцінка – 25 балів.

Критерії оцінювання:

Відсоток правильних відповідей	Оцінка
100%	Відмінно
90%	Дуже добре
80%	Добре
70%	Задовільно
60%	Достатньо
59% і менше	Незадовільно

6.4. *Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання*

Семестровий контроль з дисципліни проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового заліку в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою дисципліни.

Семестровий залік не передбачає обов'язкової присутності студента на заліковому заході. Критерії та показники оцінювання результатів семестрового контролю наведені в таблиці

6.5. *Шкала відповідності оцінок*

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками

B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перекладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни

«Аудит та оцінювання в управлінні закладом освіти»

Разом: 120 год., лекції – 8 год., семінарські – 4 год., практичні заняття – 4 год., самостійна робота – 96 год., модульний контроль – 8 год., залік – 2 год.

Змістові модулі	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2	
Назва модуля	Інституційний аудит закладу освіти		Оцінювання діяльності закладу освіти	
Кількість балів за модуль	84 бали		84 бали	
Лекції	Лекція 1. Теоретичні основи інституційного аудиту в управлінні закладом освіти (1 бал) Лекція 2. Моніторинг та оцінювання як внутрішній аудит діяльності закладу освіти (1 бал)		Лекція 3. Процес оцінювання та самооцінювання в українській та зарубіжній освітній практиці (1 бал) Лекція 4. Сучасні підходи до оцінювання професійної діяльності педагогів (1 бал)	
Теми семінарських (практичних) занять	Основне призначення й можливості інституційного аудиту результатів освітньої діяльності Семінарське заняття 1 (11 балів)	Застосування інформації за результатами моніторингу вироблення управлінського рішення на інституційному рівні Практичне заняття 1. (11 балів)	Використання інструментів оцінювання діяльності закладу на інституційному рівні Практичне заняття 2. (11 балів)	Діагностика як метод атестації: завдання, методи, інструменти. Семінарське заняття 2 (11 балів)
Самостійна робота	48 год. 10 балів		48 год. 10 балів	
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)	Модульна контрольна робота 2 (25 балів)	Модульна контрольна робота 3 (25 балів)	Модульна контрольна робота 4 (25 балів)
Підсумковий контроль	ПМК у формі заліку			
Загальна кількість балів – 168				
Розрахунок коефіцієнта $168:100 = 1,68$				

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основна (базова):

1. Абетка для директора. Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти.– Київ, 2021
2. **Авраменко О.В., Лисенко В.Ф.** Вимірювання в освіті: Підручник/ О.В.Авраменко, Лисенко В.Ф. – Кіровоград, 2011
3. **Авраменко О. В., Павличенко Г. Ю., Паращук С. Д.** Статистичні методи в освітніх вимірюваннях. Частина І. Класична теорія тестування: Навчально-методичний посібник / О. В. Авраменко, Г. Ю. Павличенко, С. Д. Паращук. – Кіровоград: Лисенко В. Ф., 2012. – 120 с.
4. **Ковальчук Ю. О.** Теорія освітніх вимірювань / Ю. О. Ковальчук. – Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2012. – 200 с.
5. **Освітологія: підготовка експертів у галузі освіти:** Навчально-методичний посібник / за заг. ред. В.О. Огнев'юка, – Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка, 2015.
6. **Закон України «Про освіту»**, / Відомості Верховної Ради України. 2017, /38-39/, ст. 380.
7. **Лутченко Л. І., Пасічник Н. О.** Основи педагогічного оцінювання: Навчально- методичний посібник / Л. І. Лутченко, Н. О. Пасічник. – Кіровоград: Лисенко В. Ф, 2012. – 72 с.

Додаткова:

1. **Виміри освітніх вимірювань** [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nagolos.com.ua/ua/articles/3358-vimiri-osvitnih-vimiryuvan>
2. **Дьяконов Г. В.** Інтерсуб'єктні методи оцінювання психології особистості: Навчальний посібник для вищої школи / Г. В. Дьяконов. – Кіровоград: Лисенко В. Ф., 2012. – 36 с.
3. **Канівець Т. М.** Основи педагогічного оцінювання: [навчально-методичний посібник] / Т. М. Канівець. – Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2012. – 102 с.
4. **Сисоєва С.О.** Розвиток дослідницької компетентності викладачів вищої школи [Текст] : навчальний посібник / С. О. Сисоєва, Л. В. Козак. - Київ : ТОВ Видавниче підприємство ЕДЕЛЬВЕЙС, 2016 - 154 с.
5. **Вступ до освітології** : навчальний посібник / Міністерство освіти і науки України, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка ; упоряд.: В. О. Огнев'юк , С. О. Сисоєва. - Київ : ВП "Едельвейс", 2017 - 382 с
6. **Підготовка фахівців з освітніх вимірювань в Україні:** [навчально-методичний комплекс] / Д. С. Сільвестров, О. Д. Борисенко, О. В. Авраменко та ін.; за заг. ред. Д. С. Сільвестрова. – Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2012. – Частина 1. – 362 с.
7. **Підготовка фахівців з освітніх вимірювань в Україні:** [навчально-методичний комплекс] / О. В. Авраменко, Ю. О. Ковальчук, В. П. Сергієнко та ін.; за заг. ред. О. В. Авраменко. – Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2012. – Частина 2. – 398 с

Ресурси мережі Інтернет

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>.

Національна парламентська бібліотека України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nplu.kiev.ua>.

МОН України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua>

Нормативно-правове і програмно-методичне забезпечення організації навчального процесу в ЗНЗ України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.znz.edu-ua.net>.

Освіта. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua>

Шкільна освіта. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://shkos.at.ua/>

Департамент освіти і науки Київської міської держадміністрації. – [Електронний ресурс]. –
Режим доступу: <http://www.guon.kiev.ua> 12